

І. У. Случак
Навуковы кіраўнік
А. П. Грахоцкі
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Францыска Скарыны
г. Гомель, Рэспубліка Беларусь

ДЗЯРЖАЎНАЯ МОЎНАЯ ПАЛІТЫКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ У ГАЛІНЕ ГАНДЛЮ І ПАСЛУГ

Мэтай гэтага даследавання з’яўляецца вызначэнне ступені рэалізацыі канстытуцыйнай нормы аб дзяржаўнасці беларускай і рускай моваў у Беларусі ў галіне гандлю і паслуг. Асаблівая ўвага ў ходзе работы надавалася вывучэнню актуальнай і раней неадаследаванай у айчынным юрыдычным навуцы праблемы ўздзеяння на беларускі дзяржаўны білінгвізм прававых актаў Еўразійскага эканамічнага саюзу (далей – ЕАЭС).

Таварныя знакі і этыкеткі адлюстроўваюць агульную сітуацыю, у якой беларуская мова адыгрывае сімвалічную, ідэнтыфікацыйную, эстэтычную, але не выконвае галоўную – камунікатыўную функцыю. Фармальна гэта адпавядае артыкулам 13, 30 Закона “Аб мовах”¹, арт. 5 Закона “Аб абароне правоў спажывцоў”². У той жа час гэта сітуацыя не адпавядае арт. 17 Канстытуцыі, паводле якога дзяржаўнымі мовамі з’яўляюцца беларуская і руская мова.

Тэхнічны рэгламент ЕАЭС (далей – ТРЕАЭС) ТРЕАЭС 005/2011 “Аб бяспецы ўпакоўкі”, які цяпер дзейнічае і ў Беларусі ў п. 4 арт. 6 прадпісвае, што “інфармацыя павінна быць выкладзена на рускай мове і на дзяржаўнай(ых) мове(ах) дзяржавы-члена ЕАЭС пры наяўнасці адпаведных патрабаванняў у заканадаўстве(ах) дзяржавы(ў)-чальца(оў) ЕАЭС”³.

1 лютага 2017 г. ўступіў у сілу СТБ 1100-2016, ў арт. 4 якога гаворыцца, што “Інфармацыя для спажывца ў выглядзе тэксту наносіцца на рускай або рускай і беларускай мовах”. Гэта фармулёўка парушае канстытуцыйную норму аб роўнасці моў, бо з яе вынікае, што толькі па-беларуску інфармацыю даводзіць нельга, а толькі па-руску – можна.

Сітуацыю можна выправіць праз змены ў законе “Аб абароне правоў спажывцоў”, паводле якіх інфармацыя павінна даводзіцца да спажывца адразу на дзвюх дзяржаўных мовах. Пры такой рэдакцыі закона вытворцы не толькі з Беларусі, але і з іншых краін ЕАЭС, што рэалізуюць прадукцыю на тэрыторыі Беларусі, будуць абавязаны маркіраваць прадукцыю па-беларуску і па-руску, рэалізуючы тым самым норму арт. 17 Канстытуцыі.

На падставе выкладзенага можна зрабіць выснову, што механізм забеспячэння рэалізацыі дзяржаўнага білінгвізму ў галіне гандлю практычна адсутнічае, а прававыя асновы дзяржаўнага білінгвізму ў сферы гаспадарчай дзейнасці і абароны правоў спажывцоў носяць павярхоўны характар, што не забяспечвае рэалізацыю грамадзянамі права на выбар дзяржаўнай мовы. Заканадаўства, што рэгулюе дзяржаўны білінгвізм ў сферы гаспадарчай дзейнасці і абароне правоў спажывцоў патрабуе ўдасканалення і дапаўнення.

В. Н. Смоленчук
Научный руководитель
Ж. В. Кадолич
Белорусский торгово-экономический
университет потребительской кооперации
г. Гомель, Республика Беларусь

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПРАВИЛЬНОГО И ЗДОРОВОГО ПИТАНИЯ (НА ПРИМЕРЕ СТОЛОВОЙ № 12 ОАО «ГАЗПРОМ ТРАНСГАЗ БЕЛАРУСЬ»)

Происходящее в настоящее время укоренение новых пищевых привычек и смещение приоритетов питания в сторону фаст-фуда, высококалорийных, рафинированных продуктов,

¹ Аб мовах у Рэспубліцы Беларусь : Закон Рэсп. Беларусь ад 26 студзеня 1990 г. № 3094-XI // Ведамасці Нац. Сходу Рэсп. Беларусь. – 1998. – № 28. – Арт. 461.

² Аб абароне правоў спажывцоў : Закон Рэспублікі Беларусь ад 9 студзеня 2002 г. № 90-3 // Звязда. – 2002. – 20 сакавіка. – № 55–56.

³ Технический регламент Евразийского экономического союза “О безопасности упаковки” (ТРЕАЭС 005/2011) : решение Комиссии ЕАЭС 16 августа 2011 г. № 769 // ЕЭК [Электронный ресурс]. – 2016. – Режим доступа : <http://www.eurasiancommission.org/ru/act/tehnreg/deptexreg/tr/Documents/TR%20TS%20Upakovka.pdf> (дата обращения : 27.03.2017).